

EUROPOS CENTRINIS BANKAS

EUROSISTEMA

EUROSISTEMOS EKSPERTŲ MAKROEKONOMINĖS PROGNOZĖS EURO ZONAI

Remdamiesi 2007 m. lapkričio 23 d. turėta informacija, Eurosistemos ekspertai numatė euro zonos makroekonominę raidą¹. 2007 m. numatomas 2,4–2,8% vidutinis metinis realiojo BVP augimas, o 2008 m. – 1,5–2,5%. Numatoma, kad 2007 m. bendras SVKI vidutiniškai didės 2,0–2,2%, 2008 m. – 2,0–3,0%, o 2009 m. – 1,2–2,4%.

1 intarpas

TECHNINĖS PRIELAIDOS

Eurosistemos ekspertų prognozės pagrįstos prielaidomis dėl palūkanų normų, valiutų kursų, naftos kainų ir fiskalinės politikos.

Techninės prielaidos dėl palūkanų normų, naftos ir ne energetikos žaliavų kainų grindžiamos rinkos lūkesčiais (galutinė duomenų įtraukimo data – 2007 m. lapkričio 14 d.). Kalbant apie trumpalaikes palūkanų normas, t. y. 3 mėn. EURIBOR, rinkos lūkesčiai apskaičiuojami pagal išankstinių sandorių normas paskutinę duomenų įtraukimo dieną, atvaizduojančias pajamingumo kreivę tuo momentu. Jos rodo, kad 2007 m. ketvirtąjį ketvirtį vidutinis palūkanų dydis bus 4,9%, o 2008 m. ir 2009 m. jis sumažės atitinkamai iki 4,5% ir 4,3%. Su euro zonos 10 m. nominaliųjų vyriausybės obligacijų pajamingumu susiję rinkos lūkesčiai leidžia tikėtis stabilaus pajamingumo, atitinkančio rugpjūčio vidurio lygį (4,3%). Į pagrindinį prognozių variantą taip pat įtraukta prielaida, kad prognozės laikotarpiu skirtumas tarp bankų skolinimo palūkanų ir rinkos palūkanų normų šiek tiek didės. Tai susiję su pastaruoju metu išaugusiu rizikos vertinimu finansų rinkose. Sprendžiant pagal ateities sandorių rinką 2 savaitių laikotarpiu (iki galutinės duomenų įtraukimo datos), vidutinės metinės naftos kainos 2007 m. turėtų būti 72,6 JAV dol., 2008 m. – 88,6, o 2009 m. – 83,7 JAV dol. už barelį. Daroma prielaida, kad ne energetikos žaliavų kainos JAV dol. 2007 m. vidutiniškai pakils 18,1%, 2008 m. – 8,9%, o 2009 m. – 4,5%.

Daroma techninė prielaida, kad dvišaliai valiutų kursai prognozės laikotarpiu nesikeis ir bus tokie, kokie vidutiniškai buvo 2 savaites iki galutinės duomenų įtraukimo datos. Tai rodo, kad 2007 m. euro ir JAV dolerio kursas bus 1,46, o euro efektyvusis kursas bus 3,8% didesnis už vidutinį 2006 m. kursą, 2008 m. ir 2009 m. – 2,6% didesnis už vidutinį 2007 m. kursą.

Fiskalinės politikos prielaidos pagrįstos atskirų euro zonos šalių nacionalinių biudžetų planais. Jos apima visas politikos priemones, kurias jau patvirtino parlamentas arba kurios yra išsamiai apibrėžtos ir greičiausiai bus patvirtintos.

TARPTAUTINĖ APLINKA

Numatoma, kad pasaulio (už euro zonos ribų) ekonomikos augimas prognozės laikotarpiu turėtų šiek tiek sulėtėti, bet bus stabilus. Taip yra daugiausia dėl toliau energingos kylančios rinkos šalių ekonomikos plėtros; iš dalies šios šalys perima svarbiausio pasaulio ekonomikos augimo variklio vaidmenį iš JAV.

¹ Eurosistemos ekspertų makroekonominės prognozes rengia kartu ECB ir euro zonos nacionalinių centrinių bankų ekspertai. Tai du kartus per metus Valdančiąjai tarybai rengiama informacija ekonomikos plėtros ir rizikos kainų stabilumui įvertinti. Daugiau informacijos apie taikytą tvarką ir metodus pateikta leidinyje „A guide to Eurosystem staff macroeconomic projection exercises“, ECB, 2001 m. birželio mėn. Kadangi su prognozėmis yra susijęs neapibrėžtumas, pateikiamos kiekvieno kintamojo tikėtinos ribos. Jos pagrįstos skirtumu tarp faktinių rezultatų ir keleto ankstesnių metų prognozių. Ribos yra dvigubai platesnės už šių skirtumų vidutinę absoliučią vertę. Tačiau dabartinėmis aplinkybėmis gali būti, kad dėl pokyčių finansų rinkose su prognozėmis susijęs neapibrėžtumas yra didesnis negu įprastai.

Apskritai numatoma, kad realusis BVP pasaulyje už euro zonos ribų 2007 m. vidutiniškai didės 5,6%, o 2008 m. ir 2009 m. – 5,2%. Euro zonos išorės eksporto rinkos 2007 m. turėtų augti apie 6,0%, 2008 m. – 6,9%, o 2009 m. – 7,1%.

NUMATOMAS REALIOJO BVP AUGIMAS

Remiantis pirminiu Eurostat įverčiu, 2007 m. trečiąjį ketvirtį, palyginti su ankstesniu ketvirčiu, euro zonos realusis BVP padidėjo 0,7%. 2007 m. antrąjį ketvirtį jis padidėjo 0,3%. Numatoma, kad prognozės laikotarpiu realusis BVP ir toliau kiekvieną ketvirtį didės apie 0,5%. Atsižvelgiant į tai, numatoma, kad 2007 m. metinis realusis BVP vidutiniškai augs 2,4–2,8%, 2008 m. – 1,5–2,5%, o 2009 m. – 1,6%–2,6%.

1 lentelė. Makroekonominės prognozės euro zonai

(vidutiniai metiniai pokyčiai, procentais)^{1,2}

	2006	2007	2008	2009
SVKI	2,2	2,0–2,2	2,0–3,0	1,2–2,4
Realusis BVP	2,9	2,4–2,8	1,5–2,5	1,6–2,6
Privatus vartojimas	1,9	1,4–1,8	1,4–2,4	1,2–2,8
Valdžios sektoriaus vartojimas	1,9	1,4–2,6	1,1–2,1	1,0–2,0
Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas	5,2	4,0–5,0	0,9–3,9	0,7–3,9
Eksportas (prekės ir paslaugos)	8,0	4,6–7,4	3,5–6,7	3,9–7,1
Importas (prekės ir paslaugos)	7,6	4,0–6,6	3,3–6,7	3,6–7,0

1 Numatoma realiojo BVP ir jo sudedamųjų dalių raida pagrįsta dėl darbo dienų pakoreguotais duomenimis. Į numatomą eksporto ir importo raidą įtraukta prekyba euro zonoje.

2 Į pateiktus skaičius Slovėnija įtraukta jau nuo 2006 m., išskyrus SVKI. Į pastaruosius duomenis Slovėnija įtraukta tik nuo 2007 m. Sudarant 2008 m. prognozių ribas, 2007 m. rugsėjo mėn. prognozėse pirmą kartą kaip euro zonos dalis įtraukta Kipras ir Malta. 2008 m. pokyčiai (procentais) apskaičiuoti imant euro zonos, įskaitant Kiprą ir Malta, 2007 m. ir 2008 m. duomenis. Kipro, Maltos ir Slovėnijos dalis sudaro atitinkamai apie 0,2%, 0,1% ir 0,3% euro zonos BVP.

Numatoma, kad vienos iš BVP vidaus sudėtinųjų dalių – privataus vartojimo – didėjimas atitiks realiųjų disponuojamųjų pajamų didėjimą, kuris paprastai atvaizduoja numatytus užimtumo ir realiojo darbo užmokesčio augimo pokyčius. Tikimasi, kad taupymo lygis iš esmės nesikeis. Valdžios sektoriaus vartojimo išlaidos prognozės laikotarpiu turėtų didėti nedaug.

Verslo investicijų augimas taip pat turėtų šiek tiek sulėtėti, nes palankias paklauskos ir pelno perspektyvas smukdo sumažėjęs pasaulio ekonomikos augimas ir griežtesnės finansavimo sąlygos. Numatoma, kad ypač sumažės privačių rezidentų investicijų augimas, kuris atitiks kai kurių euro zonos šalių būsto rinkos normalizavimąsi. Apskritai 2007 m. numatomas vidutinis metinis investicijų į pagrindinį turtą augimo tempas yra 4,0–5,0%, 2008 m. – 0,9–3,9%, o 2009 m. – 0,7–3,9%.

Tikimasi, kad eksportas ir toliau skatins ūkio aktyvumą, nors prognozuojamas nedidelis euro zonos eksporto rinkos dalies sumažėjimas dėl padidėjusios pasaulinės konkurencijos ir sumažėjusio kainų konkurencingumo. Numatoma, kad bendro importo vidutinis metinis augimo tempas bus šiek tiek mažesnis negu bendro eksporto, todėl apskritai grynoji prekyba darys nedidelį teigiamą poveikį BVP augimui prognozės laikotarpiu.

Tikimasi, kad darbo rinkoje išsilaikys teigiamos tendencijos. 2008 m. bendras užimtumo augimas turėtų sulėtėti ir atitiks visos ekonominės veiklos tendencijas. Kartu tikimasi, kad dėl gerėjančių išsidarbinimo galimybių ir kai kuriose euro zonos šalyse vykdomų struktūrinių darbo rinkos reformų didės darbo pasiūla. Numatoma, kad nedarbo lygis prognozės laikotarpiu ir toliau mažės.

NUMATOMA KAINŲ IR SĄNAUDŲ RAIDA

Nuo 2007 m. rugpjūčio mėn. metinė SVKI pagrindu apskaičiuota infliacija labai padidėjo, daugiausia dėl papildomo spaudimo kylant maisto ir energijos kainoms. Vertinant ateities perspektyvas, numatoma infliacija kurį laiką ir toliau bus veikiamą šio spaudimo. Prognozuojama, kad išorės kainų spaudimas bus stiprus iki 2008 m. vidurio, daugiausia dėl tikėtinos naftos ir ne energetikos žaliavų prekių, ypač maisto žaliavų, kainų raidos. Numatoma, kad 2008 m. ir 2009 m. netiesioginiai mokesčiai ir administruojamosios kainos didins SVKI pagrindu apskaičiuotą infliaciją, nors ir mažiau negu 2007 m., kai buvo padidintas Vokietijos PVM. Be to, prognozės grindžiamos lūkesčiais, kad 2008–2009 m. bendras visos ekonomikos darbo užmokestis didės sparčiau negu ankstesniais metais, o spartesnis darbo našumo kilimas nenumatomas. Vis dėlto, tikimasi, kad didesnio vienetinių darbo sąnaudų didėjimo poveikį infliacijai susilpnins sulėtėjęs pelno maržų augimas. Dėl visų šių skirtingų elementų numatoma, kad 2007 m. bendras SVKI vidutiniškai didės 2,0–2,2%, 2008 m. – 2,0–3,0%, o 2009 m. – 1,2–2,4%.

PALYGINIMAS SU 2007 M. RUGSĖJO MĖN. PROGNOZĖMIS

Kalbant apie realiojo BVP augimą, 2007 m. numatytos ribos atitinka 2007 m. rugsėjo mėn. ECB mėn. biuletenio paskelbtose makroekonominėse prognozėse numatytas didesnes ribas. 2008 m. nustatytos ribos buvo šiek tiek sumažintos, atsižvelgiant į tikėtiną didesnių energijos ir maisto kainų poveikį ir didesni, negu anksčiau buvo tikėtasi, euro kursą. Kalbant apie SVKI pagrindu apskaičiuotą infliaciją, nustatytos ribos buvo šiek tiek padidintos ir 2007 m., ir 2008 m., daugiausia dėl numatomų didesnių, negu prognozuota rugsėjo mėn., energijos ir maisto kainų.

2 lentelė. Palyginimas su 2007 m. rugsėjo mėn. prognozėmis

(vidutiniai metiniai pokyčiai, procentais)

	2006	2007	2008
Realusis BVP – 2007 m. rugsėjo mėn.	2,9	2,2–2,8	1,8–2,8
Realusis BVP – 2007 m. gruodžio mėn.	2,9	2,4–2,8	1,5–2,5
SVKI – 2007 m. rugsėjo mėn.	2,2	1,9–2,1	1,5–2,5
SVKI – 2007 m. gruodžio mėn.	2,2	2,0–2,2	2,0–3,0

2 intarpas

KITŲ INSTITUCIJŲ PROGNOZĖS

Euro zonos prognozes rengia įvairios institucijos – tiek tarptautinės organizacijos, tiek privataus sektoriaus institucijos. Tačiau jos nėra visiškai palyginamos tarpusavyje ar su Eurosistemos ekspertų makroekonominėmis prognozėmis, nes jos parengtos skirtingu metu, todėl iš dalies yra pasenusios. Be to, taikomi nevienodi (iš dalies neapibrėžti) metodai fiskalinių, finansinių ir išorinių kintamųjų, įskaitant naftos ir kitų prekių kainas, prielaidoms parengti. Skiriasi ir įvairioms prognozėms rengti taikomi dėl darbo dienų atliekamų koregavimų metodai (žr. toliau pateiktą lentelę).

Pagal kitų institucijų parengtas prognozes, 2007 m. euro zonos realusis BVP didės 2,5–2,6%, 2008 m. – 1,9–2,2%, o 2009 m. – 2,0–2,2%. Prognozėse numatoma, kad 2007 m. vidutinė metinė SVKI pagrindu apskaičiuota infliacija bus 2,0–2,1%, 2008 m. – 2,0–2,5%, o 2009 m. – 2,0%. Visos prognozės patenka į Eurosistemos ekspertų numatytas ribas.

Euro zonos realiojo BVP augimo ir SVKI pagrindu apskaičiuotos infliacijos prognozių palyginimas

(vidutiniai metiniai pokyčiai, procentais)

	Paskelbta	BVP augimas			SVKI pagrindu apskaičiuota infliacija		
		2007	2008	2009	2007	2008	2009
TVF	2007 m. spalio	2,5	2,1	n. d.	2,0	2,0	n. d.
Europos Komisija	2007 m. lapkritis	2,6	2,2	2,1	2,0	2,1	2,0
EBPO	2007 m. gruodis	2,6	1,9	2,0	2,1	2,5	2,0
<i>Consensus Economics Forecasts</i>	2007 m. lapkritis	2,6	2,0	n. d.	2,0	2,0	n. d.
<i>Survey of Professional Forecasters</i>	2007 m. spalio	2,6	2,1	2,2	2,0	2,0	2,0
Eurosistemos ekspertų prognozės	2007 m. gruodis	2,4–2,8	1,5–2,5	1,6–2,6	2,0–2,2	2,0–3,0	1,2–2,4

Šaltiniai: *European Commission Economic Forecasts, Autumn 2007*; *IMF World Economic Outlook, October 2007*; *OECD Economic Outlook No 82, December 2007, Preliminary Edition*; *Consensus Economics Forecasts* ir *ECB's Survey of Professional Forecasters*.

Pastaba: Eurosistemos ekspertų makroekonominėse prognozėse ir EBPO prognozėse pateikti dėl darbo dienų pakoreguoti metiniai augimo tempai, o Europos Komisija ir TVF skelbia dėl darbo dienų skaičiaus per metus nekoreguotus metinio augimo tempus. Kitose prognozėse nenurodoma, ar pateikti duomenys dėl darbo dienų pakoreguoti ar ne.

© Europos centrinis bankas, 2007 m.

Adresas: Kaiserstrasse 29, D60311 Frankfurtas prie Maino, Vokietija
 Pašto adresas: Postfach 16 03 19, 60066 Frankfurtas prie Maino, Vokietija
 Telefonas: +49 69 1344 0
 Faksas: +49 69 1344 6000
 Interneto svetainė: <http://www.ecb.europa.eu>

Visos teisės saugomos.

Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jei nurodomas šaltinis.